

قه صیده‌ی کوردی

هونراوه‌ی

حاجی شیخ محمدی حیسامی دادانه

* * *

ناوهندی بلاوکردنه‌وه:

سنه - پاساژی عیزه‌تی

© ۲۵۳۸۲

قه صیده‌ی کوردی

هونراوه‌ی

حاجی شیخ محمدی حیسامی دادانه

* * *

ناوه‌ندی بلاوکردنه‌وه:

سنه - پاساژی عیزه‌تی

© ۲۵۳۸۲

سندج - چهارراه شهداء، پاساژ عزتی، تلفن ۲۵۳۸۲

ناوی کتیب : قه صیده‌ی کوردی

هۆنەر : شیخ محمد حیسامی (عاشق)

تیراژ : ۵۰۰۰

نۆبه‌ی چاپ : شه‌شهم

پیت چینی : ئه‌حمه‌د «له‌سنه»

ناشر : نیتشاراتی کوردستان

چاپخانه : یاران

ته‌له‌فونی ناوندی بلاوکرده‌وه

۲۵۳۸۲

حاجی شیخ محمدی حیسامی دادانه

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان

له پاش عهرزی سلام و ئیحتیرام له خزمه تی عومومی عوله ماو
فوضه لا و فوچه ها و دانشمهنده کورده کان رجا ئه کهم چون
قه صائید له ته عریفی هزاره تی ریسالت پهناه ﷺ به زوانی
عه ره بی و فارسی خه یلی زۆرن، وه عهوام له ده رکی له ذذه تی
مه عنایان مه حرومن. فه قیری سه را پا ته قصیر (محمد حسامی)
ساکنی دادانه ئه م کوردیه م دانا له ریزی ئه و قه صیدانه تا براکانی
عهوامی کورد له له ذذه تی مه عنای حالی بن وه پیغه مبه ری خو مان
به م ره نگه بناسن

«زبانى عشق بازى خوشه گهر کوردی وه گهر تازی».

وه (متوقع) م له هه موو مه جالیس و مه حافیلی خه یری به دا، له بهر
ئه مه که ته عریفاتی (خیرالبشر) ه به زبانی کوردی خو مان له سه ر
وه زنی (سَلامُ اللهِ الْجَلِيلِ عَلَى النَّبِيِّ أَحْمَدٍ) یه وه له سه ر وه زنی
قه صیده ی بورده یه وه له سه ر چه ند (اوزان متعدد) ئه خو ینیه وه. له
خو یندنه وه و ته شویق و بلا و کردنه وه ی ئه م قه صیده کوردی به
قو صور و حه یف و میل نه فه ر موون

(انشاء الله) گشتمان مه ئجور ئه بین (الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ)

غەردز ئەمەيە بەلكوو موسولمانى بەرەحم بە دوغاي خەير
فەقىر يادىكا رەحمەتى خوداتان لى بى.

مِنْ خَيْرِ كَلَامِ عَاشِقِي ئابى
رَحْمَةُ اللَّهِ لَهُ خَيْرٌ وَ بَابِ

هه والنامهى كىتب

(بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ) هم ره حیم و موخبیر بی (۱)
(الْحَمْدُ لِلَّهِ) هم غه ففار و موقته در بی

سه لات و سه لامی حق له سه ر فه خری به شهر بی
به قه د عیلم و حیلمی (رَبُّ كُلِّ) ئانی با هر بی

(به یانی ناو نه سه بی چه زره تی پیغه مبه ر)

(محمد) ه له زه مین (محمود) ه له ئاسمان
موختاری بی موختاره و موصله فای نیو موضهر بی

بابی (عبدالله ابن عبدالمطلب هاشم)
دایکی ئامینه ی وه هه ب، نه سه ب پاکی ئه طهر بی

به یانی ئه وصاف و له دایک بوون و مه بعث

و وه فات و عومری شه ریفی پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ئه حمه د صادق و ئه مین مه ولیدی مه ککه ی گوزین
له چل سالاً مورسه ل بوو تا عالهم به و ئه نوه ر بی

۱ - ئه م قه صیده شه صت و سی شیعره موطایقی عومری شه ریفی
چه زره تی محمد (ص)

له په نجاو دوو یاسی دا ته شریفی برد مه دینه
تا ئەم دینه له ویدا، هم مه تصور و ناصر بی

دوازدهی (ربیع الاول) عومری له شه صت و سی دا
ریحله تی فەرموو، مه دفون مه دینه ی مونه ووهر بی

(به یانی موعجیزاتی کاتی له دایک

بوونی و تاریخی ئەم قه صیده)

که نووری ئەو هەل گریا فارس ئاگری بریا
فەیزی ئەو شه پۆلی دا، ساوه قەد نابی تەر بی

هەم طاقی کیسرای شه ق کرد هەم شه یتانی گۆی له ق کرد
لات و عوزا لاتە ی کرد کافر باقور به سەر بی

چرایی هەق هەلی کا، بو عالم ئەشی وایی
ئەلف و سبیدو په نجاو هه شته هەر روشنتر بی^(۱)

۱- سالی ۱۳۵۸ ی کوچی ئەم قه صیده یه داناوه

به یانی فه ضائیلی پیغه مبه ر ﷺ

باعیث ئیجادی عالم مه قبولی توبه ی ئادم
تاجی نوح و ئیبراهیم له نیو ئاوو ئاگر بی

یهدی به یضا بو موسی زنده و کهره بو عیسی
نه جات ده ری عالمه له به لای به حرو به ربی

خاتمه پیغه مبه رانه گه وره ی جینن و و ئینسانه
مه سجود مه لا ییکانه له ئی ئادم جیلوه گه ربی

به یانی نه و صافی چه زره ت ﷺ

که سی زاتی بی چوونی خالق بی به هم رازی
تاجی له (لَعْمُرُك) ^(۱) و حوققه ی ^(۲) (لَوْلَاكِ) ی له سه ربی

۱ - ئیشاره به ئایه ی ۷۲ ی سووره حیجر که خوی گه وره بو ریزو

بؤ دل نه وایسی زاتسی (عَنِّي اللَّهُ عَنكَ) وارد
پیغه مبه ری شاهیدی (قُلْ إِنْ كُنْتُمْ) موخیر بی

وه صفی چاوی نون، قه له م وه صفی بالای نه مامی
(قال: خَلْقٌ عَظِيمٌ) تا خولقی سه ر ده فته ر بی

(وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ) به خشش چاوی ماذاغی
بؤ مه سافی ری سه ما جه بره ئیلی چه په ر بی

واصیف وه صفی طاسینه، ناوی طاها و یاسینه
سی جزمی قورثانی حه ق خه لاتی پیغه مبه ر بی

ئیحترام سویند نه خوات به حه یاتی حه زره تی محمد ﷺ (ابن عباس)
نه فهر مووی خوا هیچ مه خلوقتیکی دروست نه کردووه له حه زره تی
محمد ﷺ موخته ره م و به شه ره فتر بی و نه م بیستوه که خوا سویند
بخوات به عومرو ژیانی که سی غه یری حه زره تی محمد ﷺ نه بی
۲ - حوققه یانی: صندوقی زیر و زیو ئیشاره یه به حه دیشی (لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ

لَمَا خَلَقْتُ الْأَفْلَاكَ.

کهسی وایی وه صفی ئەو بو کهس نایته ته حریر
ئە گەر جه معی جینن و ئینس یهک یهک بو یهک مه ظهه ربی

(به یانی میعراجی پیغمبهر ﷺ)

فه صلی دائیره ی ئیمکان ویسعت وه صلی ئەو نه بوو
طه له ب. کریا لامه کان له عالم گه وره تر بی

که میهمانی میعراجی قابه قه و سهینی کریا
(لی مع الله) فه رموو تائهمینی ظاهیر بی

به ئاسمانا سه رکهوت باطل به طالی ده رکهوت
بالی مه لهک له ئه رزا، به هه وره چه تری سه ربی

چهند ئاسمانی په ی کرد چهند حیجاباتی ته ی کرد
هاته و سه یری سه یری که، هه ر له ره ی حه لقه ی ده ربی

به یانی موعجیزاتی هه زره ت ﷺ

بو ئیظهاری موعجیزه ی تیری سه بابهی کیشا
هه روهک جه رگی (بو الحکم) ده بی شه قی قه مه ربی

ووشتر شكاتى لا كورد تيرهك نالينى بو كورد
ئاهو، سوسمار و گورگ ناطيق بو (مبشر) بى

بهرده وورده لهده سيا، دهستى كرده ته سبيحات
په نجهى تير ئاوى سيصده نه فهر ئاوى لى ده ر بى

وه حشى ههردو، دارو بهرد سه لام كه رى ريگه ي بوون
روژى خه ندهق مه نى جو قووتى ههزار نه فهر بى

(به يانى شه ماييلى چه زرهت ﷺ)

جيسمى گه وره و موعه طهر نوورانى و پورجه و هه ر
قامهت نه كوتا و نه بهرز ويئنه ي خور بى سيبه ر بى

چاورهش و موورهش، دهنگ خوش پيشانى پان و بى غهش
ئه برو گوشاد و خهت كهش روومهت چه سرهت قه مه ر بى

برژانگ تیرو ئەبرۆ شیر^(۱) بینی بەرزو دل پەزیر
نوور ئەفشان دەم، لیو باریک، دەندان دورو گەو هەر بی

رەنگ چەرمو سورو مەهووش، زرخدان گردو دل کەش
گەردەن بەرزو صەفا بەخش، پان سینە رنگ مەرمەر بی

رەنگ چەرمو سورو مەهووش، زرخدان گردو دل کەش
گەردەن بەرزو صەفا بەخش، پان سینە رنگ مەرمەر بی

دەست و پەنجە ی نەزم و صاف و وسیع کەف و پەرشە فاف
پەنجە ی نازک و شیرین نووری میثلی فەنەر بی

سەبابە ی هەر دوو دەستی ئەطوول تر بوو لە ووسطای
لە بەین گوشادی دندان نووری واضح لی دەر بی

لە قیامدا بی درۆ دەستی ئەگە یە ئەژنو
موجتەمع بوو لیحیە و روو، بینی مشک عەنەر بی

خه تی موو به و له سینهی هه رتا ئه گیشه ناف
ژیڕ پی راس و بی چال و صاف، ئیدی له پشت و به ربی

رهفتار خه راما و چاک، بی شوین له سه ر خول و خاک
نه قشی ئه کرد له به ردا تا موعجیزه ی باهیر بی

به خ له م زاته شیرینه، له م سه ر تا پا نوورینه
نیشانه ی ریساله تی له نیو شانی حازر بی

فه رزه ن موعجیزه یی تر، نه بوایی بو پیغه مبه ر
نووری جه مالی به س بوو، شوعله ی وه ک مانگ و خوړ بی

ته حقیق خودا و مه له کی سه لوات ئه دهن له سه ر ئه و
(مؤمن) ده ی سه لوات بده ن، کویری گه ورو کافر بی

به خ به خ له م ئه مله ح ناسه، به ه له م ده سگیره خاسه
با سه د هه زار بار سه لوات له سه ر شافیع مه حشه ر بی.

به یانی فه ضائیلی خوله فاو ئالی

پیغه مبه ر رضی الله عنهم

له سه ر گه وره ی ئه صحابه ی بو به کره دوا ی پیغه مبه ر
(ثانی اثنین - الخ) ^(۱) ئه شی صدیق سه روه ر بی

□ □ □

له سه ر دوا ی ئه و گه وره تر که فه رموو یه پیغه مبه ر
ئه گه ر ببوا یی دوا ی من نه بی، ئه بی عومه ر بی

□ □ □

له سه ر ره فیق به هه شتی عو ثمانی (ذی النورین) ه
له سه ر شاه ی ویلایه ت عه لی له قه ب حه یده ر بی

□ □ □

هم له سه ر دوو گه وره ی ناس حه زره تی حه مزه و عه بیاس
صولحی (مؤمنین) ده کا حوسنی حه سه ن ئه گه ر بی

۱ - الخ یانی تا ئاخری ئایه ی ۴۰ سوره ی توبه که باسی هاوړی یی وله
خه یر دووی حه زره تی ئه بوبه کر ئه کات له کاتی هیجره تی پیغه مبه ر دا له

م - وه بومه دینه ی منه وووهره

ٲه وه ٲه كئ له سٲٲه ٲن دو وهه مٲان هه زرهه هوسه ٲن
جه دٲان شافٲع مه هشره، باٲٲان ساقٲ كه وٲهر بئ

به ٲانٲ فه ضائٲلٲ ئال و ئه صحابه مو جاهٲد و

گٲان فٲدا كانٲ و فٲوحاٲٲان (رضٲ الله عنهم)

هم بو و ئال و ئه صحابٲ (خٲر الؤمه) ئه وانن
به گٲان و مال بو خزمهه ره سول الله هازر بئ

□ □ □

ئال له و به ذل و ئاهه نغه، وال له و جه نغه، به و ره نغه
كه ئه صحابه ٲٲغه مبه ره وه كه شٲر و ئه زده ره بئ

□ □ □

قه صرٲ قه ٲصه رٲان مالٲ، شادٲ ٲان كرد به تالٲ
هٲر قهل، مهر هره قول ههل كا، راکا، نه كا له شكه ره بئ

□ □ □

فه غفورٲ چٲنٲان وه كه مرء له ناو خو لا؛ نا؛ چٲنه
به زه ره بئ ٲٲغٲ عه ره ب، عه جه م، زٲرو زه به ره بئ

ماهانیان چاک مه‌هار کرد بیساتی جه‌میان شه‌ق کرد
مقه‌و قیس جه‌رگی له‌ت کرد ده‌نگ (الله اکبر) بی

خودا له‌بهر خاتری ره‌سولی نازاری خوی
ئه‌و ئه‌صحابانه‌ی خه‌لق کرد تا خاتری عاطیر بی

خالیق ته‌عریفی کردن مونکیر ته‌قدیحی^(۱) کردن
ئایا ئه‌م دووقه‌و لانه‌ کامه‌یان موعته‌بهر بی

توئه‌و شاه‌ی له‌ ولاکه‌، توئه‌و ئه‌صحابه‌ چاکه
ببخشه‌ ئه‌م ناپاکه‌ (عاشق) حالی چاتر بی

(رجاو پارانه‌ وه‌)

له‌ دوای خواگه‌وره‌تر هر توئی قسه‌ی موخته‌صهر
ده‌خيله‌ك یا پیغه‌مبهر ره‌حمت شامل چاکر بی

۱ - یانی خوا ته‌عریفی یارانی پیغه‌مبهری کرده‌، به لام نه یارو دوژمن
خرابی و به‌دگویی ئه‌وانی کرده‌ ئایا؟ ئه‌م دوو قه‌وله‌ کامیان به‌ هیزه‌و
موعته‌بهره‌ مه‌علوومه‌ که فه‌رمایشی خوا قه‌بووله‌ و موعته‌بهره‌

ئەمن موورى بىچارە شىعرم كولهى بىكارە
توو خوا شاھى سوله يمان با مەقبولى خاتر بى

گەر كورده ئەگەر بورده گەر صافە ئەگەر دورده (۱)
مەقبول تەواو عالەمە مەقبولى تو ئەگەر بى

گيان و ئەولادو مالم يە كسەر دە يكم قوربان
يەك نەظەر كە لە حالم كافي دونياو مەحشەر بى

ئەوندە عىصيان بارم لە حالى خوم بىزارم
(يا رسول الله) چارم لەم دەرد و شوروشەر بى

مەلجەئى دونياو دىنم ھەر توى رۇحى شىرىنم
مەرحەمەت كە بت بىنم، چاوو دل مونه ووەر بى

۱ - دورد يانى خلتى بن كاسە

گەر بەدرهفتارو بەد خووم هەرچی هەم ئوممەتی تووم
قەلبی قەلبم بە ئیکسیر^(۱) لوظفت بە سیم و زەر بی

بی یارو زور غەمبارم روو زەردو شەرمە سارم
کەسی بیکەس تووی سەر دارم، فەرموو باغەم ئاخر بی

(عاشق) تووم و دەنالم حەیفە بو فەخری عالەم
بە ظولمی نەفس و شەیتان هاو ناوت دەر بە دەر بی

رەحمەت مەقرون بە تەعظیم سَلامَ اللّهِ الْکَرِیْمِ
لە سەر (شافع مَدْنِیْن) سێهوزە بالا عەر عەر بی.

۱ - ئیکسیر جەو هەریکە، کە ماھیت جیسمیک تەغیر ئەدات
مەسەلەن مس ئەکا بە زێر و تەلّا

(خاتیمه)

به مه فادی (قُولُوا الْحَقَّ وَ لَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ) موخته صهر و کو تا
عهرز ئه که م ئینسان یا موسولمانه یا کافر ئه گهر کافره (وَ مَا بَعْدَ
الْكَفْرِ إِلَّا الضَّلَالُ) نه تیجهی کافر ههر گو مراهی یه، وه ئه گهر
موسلمانین بوچی ته حقیقی مه عنای موسولمانه تی نا که ین تا بزاین
موسولمانه تی چی یه، وه به گوی ئه وامیر و نه واهی قورئان که
که لامی خوداس و په یره وی پیغه مبهر نا که ین.

یه کی له مه عنای موسولمانه تی ئه م حه دیته یه (الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ
الْمُسْلِمُونَ مِنْ يَدِهِ وَ لِسَانِهِ) یه عنی موسولمانی کامل ئه وه یه
موسولمانان له ده ست و زوبانی سلامه ت بن. و وه یه کئی تر له
مه عنای موسولمانه تی ئه م حه دیته یه (لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ
لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ) یه عنی نابی به مؤمنی ته واو، واحیده یکتان تا
پی خوش نه بی بو برای دینی خوئی ته وه ی که بو خوئی پی خوشه.
عه لاوه ی ئه مانه موسولمان ئه بی ئه هلی نوویر بی، زه کات
دهرکا، روژوو بگری حه ج بکا، ئه گهر ته وانایی بوو، غه زا بکا
ئه گهر غه زا پیته حه تا موسولمانی کامل ئه وه یه ریای نه بی، کبیری

نه بئی، عوجبی نه بئی، بو خلی نه بئی، حه سود نه بئی، دزو درووزن نه بئی،
ظالم و سته م کار نه بئی، قه تل کهر نه بئی، زینا کار نه بئی، خاین نه بئی،
غه یبهت نه کا، بو هتان نه کا، بو غزی نه بئی، دووروو نه بئی، مونا فقی
نه بئی، فاسق نه بئی، نه حمه ق نه بئی، موسکیرات نه خوا، حه رام خوړ
نه بئی، راس ره فتار و راس گو فتار بئی،

برا که ی من! به مه حضی (ادعا) نابی موسولمان، تو خودا به دل
تی فکرین بزاین موسولمانه تی ئیمه که مو طابه قه نا کاله گه ل مه عنای
موسولمانی، شهرم تاوهر نیه نه مه دین نیه پی ئه لین گه مه - خودا
عالمه چی نه که ین هه مه

گر پرده ز روی کار، بردارند
معلوم شود که در چیه کاریم همه.

په نا ئه گرم به خودا مه بادا مه شمول (الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لُحُوءًا و
لَعِبًا و غَرَّتهمُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا) بین

موخته صهر موسولمانه تی ئیمه سهر تا پا به تیری هه وای نه فس
و شه یتان و موخاله فه تی ئیسلام برین داره، وه لیبسی موسولمانه
تیمان سهر تا پی شر و شیتال بووه، عه لاج و دهرمانی بغه یر توبه و
پینه و په رووی په شیمانی نه بئی دهس نا که وی

مولهوى ئەلى:

دەرمەن دە، لە رووى قوروق و جوروق
پىنەى كە درياگ بە تۆبەى ئەصوح

□ □ □

طەفرەى ئەم تۆبە واجبە تاكەى
عومرى سۆزىت كوا ئە سووزى ئوخەى

□ □ □

براگيان دخيلتان بىم قوربانتان بىم تاكەى ناپاكى تاكەى كەرى،
تاكەى كوئىرى، تاكەى بېھوشى، تاكەى مەستى،
تاكەى غافلى، تاكەى بى شەرمى، تاكەى تەمەلى، تاكەى بىباكى،
تاكەى خەجالەت بارى، تاكەى غەددارى، تاكەى موناقتى، تاكەى
ئەحمەقى، تاكەى بى رەحمى، (مئاسفانە) ئىنسان رەحم ئە كا بە
(ئولاغ) بارى گرانى ناكا بۆچى رەحم ناكەين بە خۆمان ئەم ھەموو
بارى گوناھانە لەسەر خۆمان جەم ئە كەين وە ئىمەيش باوەرمان
ھەيە وەعدە و وەعیدى خودا ھەموو حەقن براگيان كى يە شەربەتى
مەرگى نەنۆشى و كراسى كەفەنى نە پۆشى تا نە مردوین وە فرصەت
نەفە و تاوہ بىنەوہ بە راستى و بە دل رجوع بىنەوہ بۆ رىگەى خودا وە

به نیه تی خالص توبه ی خاص بکندین به مفادی نایه ی (وَ الَّذِی
یَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَ یَعْفُو عَنِ السَّیِّئَاتِ) خودا به رحم و کرمی
خوی توبه مان قه بوول نه کاوه گوناها نمان عه فو نه کاوه
ته قصیرا تمان نه به خشی.

روحه که م مردن به لای نا گه هانی به.

ککاته یوه ت زانا چهرخی و ه رده وه
چون یاران دانه ی نیمه یچ ه رده وه

□ □ □

که مر دین نیتر نامینی مه جال
توبه، مونکهره و نه کیره و سوال

□ □ □

هه ر بهار نابی دهی له پی مانه
فرصه ت نه فه وتی دهی له په یمانه

نومیده م وایه (انشاء الله) خودا توفیقمان بدا بو به جی هینانی
نه و امیر و نه واهی شه ر یعت پیغه مبه ر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ که باعیشی نه جات و سهر
به رزی دونیا و قیامه ته، وه به مفادی حه دیشی (الْمُؤْمِنُونَ كَالْجَسَدِ
الْوَّاحِدِ) ریشه ی نفاق به دهستی (اتفاق) له بیخ بینین.

(انشاء الله) له مهولا له گهّل يه كا يهك دلّ و يهك زبان و راست
رهفتار و راست ته قوال و چاك و پاك بين. (انشاء الله) به مه فادي (مَنْ)
كَانَ لِلّٰهِ فَقَدْ كَانَ لِلّٰهِ لَهُ) له هه ر دو دونيا هيچ داماويمان نابي وه سه ر
به رز ته بين.

ئاخري تهم ديني ئيسلامي پاكه
باعيئي چاكه ي دونيا و عوقباكه

ئه حكامي بي عهيب هه ر كهس لي لا دا
به هه واي شه يتان ديني به با دا.

كه ميكم ووتوووه وه ر نه غه مي دلّ زوره
ئه گه ر كه سه جه ر في به سه

و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم
وَ السَّلَامُ عَلَى تَابِعِ الْحَقِّ وَ الْهُدَى مُحَمَّدِ الْحَسَامِيِّ الْحُسَيْنِيِّ

بنام خدا

حاج شیخ محمد حسامی متخلص به عاشق فرزند شیخ
سعدالله فرزند حاج شیخ عبدالکریم دگاشیخان بن
حاج شیخ عبدالرحمن بن شیخ عبدالغفار از مشایخ خاندان
مردوخی و در سال ۱۳۱۲ ه. ق چشم به جهان گشود و قبل از
بدنیا آمدنش پدرش را از دست داد و پس از رسیدن به حد
رشد تحصیلات خود را شروع کرده و برای نیل به مقصود
جاهای زیادی را رفته از جمله در شهرستان بانه، مریوان،
سلیمانیه، پاوه و سنندج محضر اساتید متعددی را درک
نموده و سرانجام پس از اخذ اجازه افتا و تدریس در سلك
مریدان و خلفای ارشد قطب العارفین شیخ علی حسام الدین
درآمده است و شیخ محمد انسانی فاضل، زاهد، قانع و اهل
عبادت نیکو سرشت و دارای قریحه شعری بوده علماء و
مردم در هر مناسبتی به دیدن او رفته و در صحبت و

همنشینی او احساس درك فیض و فضای خاطر کرده و او را
به اسم استاد تشریح دیوان مولوی خوانده‌اند. شیخ برای
امور معاش به کار کشاورزی می‌پرداخت تا از دسترنج خود
زندگی کند و به این حال همیشه در نشر شریعت و تبلیغ
اسلامی و آشنا کردن مردم با میان دین تا پایان عمر (۱۳۸۷
ه. ق) فروگذاری نکرده و در سن ۷۵ سالگی به دیار آخرت
پیوست و در آبادی دادانه در مزار خانوادگی به خاک سپرده
شد. از او (علاوه بر دیوانی به اسم روشنی دل) قصیده‌ای به
زبان کردی در مدیحه حضرت رسول صلی الله علیه و آله و
سلم و توسل به آن واسطه عظمی به جا مانده بر وزن
مستفعلین فعولن «نقل از تاریخ مشاهیر کرد «جلد دوم» این
قصیده ابتدا در سال ۱۳۲۵ ش در سنندج به چاپ رسیده و از
آن زمان تاکنون پنج بار به چاپ رسیده است و همچنین در
دیوان ماموستا قانع چاپ ۱۹۷۰/۸/۲۰ میلادی چاپ
سلیمانیه تیراژ ۲۰۰۰ آمده است: «ملا آبی ناوی شیخ محمد و
کوری شیخ سعدالله‌یه که شیخ سعدالله مالک بووه له دی

به رقه لا و جه ليله دا. ثم شيخ محمد ته ريقه نة قشبه ندي
بووه تصنيفات له هه مو عيلميكدا زورن به لام ته وه ي كه به
چاپ گه يشتبى عه قيده يه كي كوردى يه كه نزىكه ي حدوت
سه د شيعر ته بى وه ناوى ناوه روشنى دل و به چوار زمان
فارسى و كوردى و عربى و تركى شيعرى هه يه.»

لازم به ياد آورى است چون كتاب نامبرده بيش از ۵۰ سال
است در عراق به چاپ رسيده و ما فرزندان مرحوم شيخ در
آن زمان نبوده ايم و دهها كتاب در كتابخانه پدرم به وسيله
خويشاوندان بى مسؤليت از بين رفته است متأسفانه در حال
حاضر نسخه آن در دسترس نيسيت انشاالله در آينده بتوانم
ديوان پر محتواى مرحوم پدرم را بدست بياورم و در خدمت
جامعه قرار دهم.

معتصم حسامى

۷۴/۷/۱۷

(قانع)

ئەناو تە عریفی پیغەمبەر (د.خ)

یا محەمەد لیوبە بارو دل بە بوریانم مە که
ئە ی رەئیسى هەردوو دنیا، دیدە گریانم مە که
دەستە ئەژنوو چاوە ریگە ی دەستی یارانم مە که
من که ئالی تۆم، زەلیلی باری عسیانم مە که
غەیری قاپی رەئفەتت، بو کهس سەناخوانم مە که

* * *

ئە ی شووعاعی شەمس و کەوکەب، شووعلەیی ئەنوارى تۆ
زینەتی (جنات عدن) شەهەیی روخساری تۆ
ئە ی بۆراق و تاج و رەفرەت، خەلەتی ئەتواری تۆ

ئەي مەسيحا چاۋە رېگەي نوقتەيى گوفتارى تۆ
بەش براۋو بى نسيبي لوتفو ئيحيانم مەكە

* * *

ئەي خولامى بارە گاهت قەيسەرو داراۋ جەم
ئەي لە ديوانى جەزادا، شافيعى جوملەي ئومەم
مەسنەدى ئەورەنگى بەزمت، كەوتە ژور لەو حولقەلەم
ئىنتىزاري فەيزى لوتفى تۆن ھەموو عورب و عەجەم
غەيرى ئالى تاهرينت، دەستە دامانم مەكە

* * *

تۆ، كلیم و تەكیە گاهت عەرشى ئەعزەم میسلى توور
قاب قەوسینی لە بەیناما، بە تیکەل نورو نوور
باعیسی تەزینی قەسرو جەننەت و سیمای خوور
رۆژی مەحشەر، چۆن بەبارى نەگبەت و بيم بو حزوور.
سا، لەبەر خاتر حسینت دل پەريشانم مەكە

* * *

واسیته‌ی نوتقی به‌عیر و موقته‌دایی مورسلین
شتری مه‌یدانی فه‌زلت، سه‌د وه‌کو روح‌الامین
ریزه‌جوئی خوانی لوتفت سه‌ده‌زاران عاکفین
یا ره‌سول الله به‌حقی ئال و به‌یتی تاه‌رین
سه‌رکز و ئاشفته‌حالی ده‌ستی شه‌یتانم مه‌که

* * *

مه‌خزه‌نی ته‌سراری غه‌یبو، ره‌ه‌به‌ری رینگه‌ی هودا
خاکی رینگه‌ت [کحل ما زاع‌البصر]، بو‌ئه‌نبیا
شارقی بوری نبوه‌ت، شاه‌بازی کبیریا
ره‌حمی خیرت بی به [قانع] تویی و زاتی خوا
کوا‌خه‌لاتی موسته‌حقم؟ روت و عوریانم مه‌که

مه دحي چه زره تي محمد
«صلى الله عليه و سلم»

دهنگى زهنگى قودسيان دى وا ئهلى ئهى مذنبين
ئهى گوناچاران به گريان بچنه پيش قاپى ئه مين
يهك صه دا هاوار بكنه ئهى شافيعى يوم الانين
ئهى پهناهى عاصيان ئهى پشتيوانى مؤمنين
(روژى تاريكى، وجودت ره حمه ته بو عالمين)
ئهى نموونهى غيرهت و ئهى يه كه مين مهردى خودا
گه وهه رى تاجى ريسالهت ميرى عهرشى ئيجتيا

هه يکه لی ته سراری قودسی پاسه وانی ئیهتیدا
ئه ی گولی گولزاری ئاده م بولبولی باغی هو دا
(له یله که ی مه جنونی ئیمان ئاسکه که ی صه حرای دین)
شه عشه عه ی فه جری جه مالت بو ه ته شه رحی (و الضحی)
هه لمژی ئاوی نبوه ت، نه و بهاری انبیا
ئه ی سواری ده شتی شه و ره و تاقه لاوی مونته ها
باغه وانی باغی عیززه ت پوژی بورجی ئیصطه فا
(که شتیوانی به حری نور ئه ی مه هبه تی روح الامین)
موعجیزاتی تو وه کو ئاگر له شاخان شه وق ئه دا
مه طله عی پوژی ریساله ت که وکه بی شه رقی هو دا
ذیکرو ته سبیحی مه له ک هه ر مه دحی تو یه ئه حمه دا
مه نبه عی ره مزو مه عانی مه حره می سیرری خودا
(ئه ی خه طیبی ئه نبایان یوم حشر العالمین)
ئه ی دلا ژه نگی خه تاباری شکانندی قیمه ت
که ی به هه ویای نه جاتی ئیعتبارو عیززه ت
پووله ره وضه ی مو صطه فا که بیژه خو توو غیره ت

من نه واهاتم به به حرنی جورم و کشتی هیمه تت
(هدر به لوطفی تو دهنازم یا دلیل الحارین)
نهی سه لاسی حیدری روکه له قاپی موصطه فا
هدر نه وه باوکیکی دلسوز مهنه عی جود و صه فا
(هدر نه وه ده ستگیری عالهم روزی ناله و زار و شین)

قیمت ۲۰۰ تومان

۲۰۰ تومان